

Tieteitä Berliiniin yössä

Seppo Hentilä

Berliinin Tieteiden yö – Die Lange Nacht der Wissenschaft – järjestettiin lauantaina 11. kesäkuuta 2005 viidennen kerran. Yleisö saattoi kello 17.00–01.00 välisenä aikana vieraillla noin sadassa eri kohteessa Berliinissä ja Potsdamissa. 216-sivuisen ohjelmalehtiseen oli painettu tiedot yli 1 100:sta eri tapahtumasta tai tilaisuudesta.

Tieteiden yön menestys oli koeleasta säästä (lämmintä oli ilansuussa vain 10 astetta) huolimatta varsin hyvä; järjestäjien mukaan 11 euron hintaisia pääsylippuja myytiin peräti 20 500 kappaletta. Lipun saattoi ostaa joko aseman kioskilta tai ovelta, ja se oikeutti sisäänkäyntiin sekä bussikuljetukseen kohteesta toiseen seitsemällä eri reitillä eri puolilla kaupunkia. Bussit kulkivat säännöllisesti 15 minuutin välein.

Berliinin kokoisessa kaupungissa näinkin mittava tapahtuma saattaa joutua pelkäksijoukon jatkoksi, sillä kulttuuritapahtumiksi luettavia tilaisuuksia on Berliinissä päivittäin keskimäärin noin 1 700 vuodet ympäriinsä. Tieteiden yön järjestelyt ja mainonta oli ulkoistettu ja ammattimaisesti toteutettu. Julisteet ja banderollit sekä päivälehtien liitteet kertoivat tieteiden yöstä hyvin jo ennakolta. Myös Suomen Saksan-instituutin ulkoseinällä riippui viikon verran tapahtumasta kertova banderoli.

Tieteiden yön kummisetänä oli tällä kertaa itse Albert Einstein, Berliinin Humboldt-yliopiston oma kasvatti.

Einsteinin ”ihmevuotta 1905” – suhteellisuusteorian esittämisestä on tullut kuluneeksi sata vuotta – on Berliinissäkin esitelty monipuolisesti. Järjestelytoimikunnan puheenjohtajan, Berliinin *Freie Universitätin* rehtorin, professori Dieter Lenzen mukaan tapahtumalla ei ollut varsinaista teemaa. Tavoitteena oli esitellä Berliinissä ja Potsdamissa harjoitettavaa tutkimusta mahdollisimman monipuolisesti. Ihmisille haluttiin osoittaa, miten vahvasti tiede lukemattomine sovelluksineen vaikuttaa heidän arkielämäänsä. Tavanomainen ”avoimien ovien päivän” konsepti ei nykyihmisiä vedä, esittelyn on oltava jollakin tavalla interaktiivista tai yllätyksellistä. Esittelyissä käytettiin mitä mielikuvituksettuisimpia keinoja – jopa tanssia, akrobatiaa, jonglöörejä, nukketatteria – ja tietysti informaatioteknologian uusimpia keksintöjä.

Tutkimuksessa tavallisia kansalaisia kiinnostavat erityisesti arkielämää hyödyttävät ja hyvinvointia sekä terveyttä edistävät sovellukset. Tällä kertaa oli esillä lukuisia lapsia ja perheitä koskevia tutkimusprojekteja, mutta myös ympäristöä, kaupunkisuunnittelua ja liikennettä koskeva tutkimus kiinnosti.

Berliinissä oleva Suomen Saksan-instituutti oli mukana Tieteiden yössä ensimmäistä kertaa. Instituutin uudet toimitilat Friedrichstrassen aseman vieressä, vain muutaman sadan metrin päässä Humboldt-yliopiston päärakennukses-

ta, ovat lisänneet suomalaisen tieteen ja kulttuurin näkyvyyttä Berliinin ydinkeskustassa. Tieteiden yön ohjelmaksi Suomen Saksan-instituutti oli onnistuneesti valinnut suurta yleisöä kiinnostavan teeman: high tech -tekstiilit ja niiden käytön innovatiivisessa sisustusdesignissa.

Näyttelyssä oli esillä Tero Peltola-Uotilan ”tekstiilipuuta”, muun muassa haavasta valmistettuja seinävaatteita ja Hannaliisa Hailahden ”funktionaalisia tekstiilejä”, joiden tuotteistaminen ja teolliset sovellukset ovat jo varsin pitkällä. Hailahden opettaja, taide-teollisen korkeakoulun tekstiilisuunnittelun professori Helena Hyvönen esitteli kahdessa luennossa oppilaitostaan ja alan suomalaista tutkimusta. Hän toi esiin lukuisia konkreettisia, jo tuotteiksi kehitettyjä sovelluksia, jotka selvästi kiinnostivat saksalaista yleisöä.

Suomen Saksan-instituuttiin tutustui tieteiden yössä 230 henkeä. Heistä valtaosa oli nuoria opiskelijoita, jotka kävivät instituutissa ensimmäistä kertaa. Heistä monet halusivat jatkossakin saada tietoa instituutin tapahtumista. Suomi-instituutti etsii jo ensi vuoden yhteistyökorkeakoulua tai yliopistoa ollakseen jälleen mukana tieteen tunnetuksi tekemisessä tieteiden yönä.

Kirjoittaja on poliittisen historian professori Helsingin yliopistossa.